

## Regionální spolupráce AV ČR Návrh společného projektu v roce 2023

### Název společného projektu

Zlato z Opavy
---------------

### Osoba pověřená realizací projektu - na pracovišti žadatele

Tituly	Jméno	Příjmení	Vědecká hodnost
Mgr., Dis.	Matěj	Kmošek	

Název pracoviště Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
---

E-mail	Telefon
Kmosek@arub.cz	+420 605 337 101

### Smlouva o spolupráci AV ČR s krajem<sup>1</sup> Moravskoslezský

### Doba řešení projektu<sup>2</sup>

od 1.6.2023 do 31.12.2023

### Náklady na dobu řešení projektu (v Kč)

	Náklady v roce 2023	Předpokládané náklady v roce 2024	Předpokládané náklady v roce 2025
Výše požadované dotace <sup>3</sup>	200 000		
Spoluúčast partnera/partnerů regionální spolupráce	200 000		
Další zdroje financování <sup>4</sup>	0		

<sup>1</sup> Doplňte název kraje. Seznam smluv o spolupráci AV ČR s kraji je zveřejněn na <https://www.avcr.cz/cs/veda-a-vyzkum/spoluprace/regionalni-spoluprace/>

<sup>2</sup> V případě víceletého projektu uveďte celkovou dobu řešení projektu (nejvýše 3 roky).

<sup>3</sup> V prvním roce uveďte celkovou výši požadované dotace. V druhém a třetím roce uveďte předpokládanou výši dotace, o kterou se bude v následujících letech žádat.

<sup>4</sup> Např. spoluúčast navrhovatele.

## Partner (1) regionální spolupráce - osoba pověřená realizací projektu na pracovišti partnera

Tituly	Jméno	Příjmení	Vědecká hodnost
Mgr.	Nikola	Šuhejová	
Název partnera (subjektu)			IČ
Muzeum v Bruntále, příspěvková organizace			00095354
Ulice		Místo	
Zámecké náměstí 1/7		Bruntál	
PSČ	E-mail	Telefon	
792 01	n.suhejova@mubr.cz	+420 608 759 191	

**Charakteristika společného projektu** s důrazem na jeho vědeckou relevanci, vč. uvedení, co zajistí jednotliví partneři regionální spolupráce a čeho bude v rámci společného projektu dosaženo (v případě víceletého projektu popište charakteristiku za všechny roky řešení)

Na podzim roku 2022 byla na poli v katastru Opavy nalezena ojedinělá velká zlatá ozdoba, která byla později na základě rozhodnutí Odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Moravskoslezského kraje předána do sbírek Muzea v Bruntále. Velký zlatý plech obdélníkového tvaru má oba konce oble ukončené a doplněné čtyř až pětinasobnými drátěnými spirálkami. Jeho délka činí 490 mm a váha 60 g. Povrch ozdoby je zdoben složitým vytepávaným a puncovaným ornamentem, který tvoří linie krátkých rýžek soustředné kružnice dvou velikostí.

Zlatá ozdoba představuje unikátní nález s mimořádnou historickou hodnotou, pro který, ať již z hlediska jeho rozměrů, váhy nebo stavu zachování, nemáme v České republice a ani ve střední Evropě adekvátní analogii. Na základě typologického vyhodnocení tvaru artefaktu, složité výzdoby a srovnáním s podobnými ozdobami v okolních zemích můžeme předmět předběžně datovat do staršího úseku období lužických popelnicových polí, tedy do mladší doby bronzové (cca 1250-1025 před n. l.).

V rámci spolupráce mezi Muzeem v Bruntále, příspěvkovou organizací Moravskoslezského kraje a Archeologickým ústavem Akademie věd České republiky Brno, se v průběhu roku 2023 uskuteční komplexní zpracování nálezu včetně analytické konzervace, dokumentace a prezentace nálezu a zjištěných analogických souvislostí nejen v kontextu regionu Opava, ale i České republiky. Jeden z hlavních cílů projektu je obohacení regionální historie a popularizace vědy a kulturních organizací. Vědecká relevance správného analytického a interpretačního zhodnocení předmětu je mimořádně vysoká a s ohledem na zcela unikátní povahu předmětu má významný potenciál impaktu nejen v kontextu regionu Opavy, ale i celé České republiky s přesahem do archeologie téměř celého kontinentu.

Organizace si kladou za cíl šetrné ošetření, bezpečné uložení, a zvláště detailní dokumentaci a průzkum nálezu. Vzhledem k unikátnosti a umělecké propracovanosti nálezu bude na něj aplikována celá řada analytických metod, které budou probíhat v analyticko-konzervátorské laboratoři Archeologického ústavu AV ČR Brno a budou provedeny navrhovatelem M. Kmoškem (a další pomocnou laboratorní silou), zčásti budou využity služby externistů (hrazené formou OON a faktur). Archeologická a kulturně antropologická artefaktová analýza bude provedena emeritním pracovníkem ARÚB a specialistou prof. S. Stuchlíkem (OON).

Použité metody budou cílit zvláště na detailní dokumentaci aktuálního stavu a stanovení materiálových a technologických vlastností předmětu. Užité metody (mikroskopie, traseologie, XRF, RTG) budou mít vzhledem k unikátnosti předmětu nedestruktivní charakter, případně budou vyžadovat výhradně lokální mikrodestruktivní zásah (metalografický výbrus). Dále bude odborná výzkumná činnost doplněna o detektorový průzkum a geofyzikální měření v bezprostřední blízkosti lokality nálezu, které zabezpečí pracoviště navrhovatele (část sil bude hrazena formou OON). Kombinací metod bude předmět i místo jeho nálezu velmi detailně prozkoumán, což napomůže pochopit způsob jeho zhotovení, původní účel i tvar, ale zvláště určit jeho význam v rámci soudobé společnosti a doplnit zatím skromné poznatky produkce zlatých ozdob tohoto typu z období kultury lužických popelnicových polí (doba bronzová) v rámci střední Evropy.

První zjištěné poznatky budou prezentovány na mezinárodní konferenci The Gold Treasure of Ebreichsdorf – Prehistoric Gold Finds in the 2nd and 1st Millennium BC in Europe, která se uskuteční ve dnech 18. – 20. 8. 2023 ve Vídni. Další odborná prezentace primárně regionálního rozsahu je plánována na konferenci 120 let nejen muzejní archeologie v českém Slezsku na téma Archeologické bádání v českém Slezsku – minulost, současnost a budoucnost konající se 26. a 27. září 2023 v Opavě. V plánu je taktéž uspořádání interního workshopu pro odborníky na kovové nálezy z období kultury lužických popelnicových polí v Brně v průběhu října 2023. Výsledky budou také v průběhu roku 2023 publikovány v tiskových zprávách Muzea v Bruntále a časopisu Přehled výzkumů. Komplexní závěrečné zveřejnění vědeckých prací a jejich výsledků je plánováno v angličtině na rok 2024 v některém specializovaném mezinárodním archeologickém časopise (překlad hrazen formou faktury z kapitoly Služby).

V rámci řešení projektu své síly spojí tradiční, z hlediska možností analytického zpracování ovšem skromné muzeum zřízené krajem, a centrální odborná instituce s vhodným technickým a personálním vybavením a odpovídajícím know-how. Kromě přínosu k vlastnímu vědeckému poznání je druhým hlavním záměrem spolupráce přispět k obohacení nabídky paměťové instituce v dosud spíše opomíjeném regionu a tím též k jejímu zviditelnění. V rámci projektu proto budou jak jednotlivé dílčí fáze zpracování, tak i konečný produkt (tedy kvalitně konzervačně ošetřeny a díky komplexní odborné analýze s odpovídajícím historickým příběhem obohacený mimořádně atraktivní nález) náležitě prezentovány veřejnosti, a to pomocí různých tištěných a digitálních materiálů a tiskových zpráv (náklady na jejich zhotovení ponese zčásti partner projektu). Ty budou připraveny a prezentovány v rámci řešení projektu členy řešitelského kolektivu a externími poskytovateli, a společně šířeny a medializovány na všech partnerům dostupných platformách.

První představení nálezu a jeho rekonstrukce široké veřejnosti skrze tiskovou konferenci se uskuteční v Bruntále na přelomu října a listopadu 2023. Následně bude předmět spolu s rekonstrukcí vystaven v Brně v rámci Týdne akademie věd na počátku listopadu 2023. Tyto akce činící nárok na značnou odezvu veřejnosti vyžaduje mj. náklady na propagaci, zabezpečení, transport atd., které budou hrazeny z vkladu partnera projektu. Poté bude předmět přemístěn zpět do Muzea v Bruntále. Ve svém důsledku tak řešení projektu, v jehož rámci partneři též zpracují návrh stálé prezentace unikátního nálezu v prostorách Muzea v Bruntále, napomůže k obohacení o regionální historie a popularizace vědy a kulturních organizací.

**Stručné a výstižné zdůvodnění přínosu společného projektu pro území samosprávného celku** (uveďte konkrétní formy propagace regionální spolupráce; pokud je partnerem soukromý subjekt nebo škola, musí být jasně formulován nebo doložen přínos pro daný region)

Hlavním cílem projektu je na podkladě spolupráce obou zapojených institucí přinést nový pohled na regionální historii Moravskoslezského kraje, zvláště v její nejstarší fázi. Projekt je úzce navázán na nález zlaté ozdoby, která představuje jedinečný předmět nejen v rámci kontextu regionálního nebo celorepublikového, ale i v rámci širšího regionu střední Evropy. Představuje tak významnou příležitost pro zatraktivnění regionu a místních kulturních institucí a jejich činnosti, nejen mezi odbornou, ale i laickou veřejností – bude tedy mít potenciál přínosu pro místní cestovní ruch i obecné povědomí o regionu. Z personálních, organizačních a materiálních důvodů se Muzeum v Bruntále v posledních letech nemohlo uplatňovat na poli archeologie, čímž v regionu objektivně vznikl jistý hiát v zabezpečení a zejména prezentaci tohoto významného segmentu kulturního dědictví. ARÚB pokládá za odborně i společensky potřebné a přínosné napomoci k obnovení archeologických činností v muzeu, k čemuž realizace daného projektu významně napomůže. Bruntálsko a samotné muzeum získá atraktivní, identifikující atraktivitu archeologické povahy, což potenciálně přispěje též k všeobecnému zlepšení společenských poměrů tohoto regionu. Veškeré projektové kroky a výstupy budou společně prezentovány a propagovány, k čemuž budou využity veškeré nástroje a možnosti obou institucí.

**Seznam osob podílejících se na realizaci společného projektu** na pracovišti žadatele (nebo součet pracovních kapacit), významné publikační a aplikační výsledky osoby pověřené realizací projektu

Mgr. Matěj Kmošek, 0,3 úvazku

Technický personál (konzervátor, dokumentátor, PR), souhrnně 0,5 úvazku

#### **Mgr. Matěj Kmošek, DiS.**

Matěj Kmošek se zabývá výzkumem archeometalurgie týkající se zvláště artefaktů z neželezných kovů s důrazem na období protohistorie střední Evropy. Zaměřuje se především na materiálovou a technologickou analýzu kovových artefaktů včetně výzkumu technologických a sociálních aspektů vývoje metalurgie a analytickou konzervaci neželezných kovů. Absolvoval magisterská studia archeologie na Ústavu archeologie a muzeologie FF MU s prací *Měď a její slitiny jako surovina kovové industrie v pravěku a protohistorii na území jižní Moravy*. Od roku 2020 se v rámci postgraduálního studia na Ústavu pro klasickou archeologii FF UK zabývá tématem interakcí evropské neželezné metalurgie doby laténské.

Mikulec, R. – Hlavica, M. – Kmošek, M. 2022: Archaeological Evidence of Independent Iron Production from the 9th-Century Rural Settlement of Bořítov (Blansko District, Czechia). *Archaeologia historica* 47, 2, 763–794.

Žákovský, P. – Bárta, P. – Hošek, J. – Kmošek, M. 2021: Late medieval magistrate's sword from the collections of Buchlov state castle. *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Archaeologica* 36, 163-188.

Kysela, J. – Kmošek, M. – Smělý, T. 2021: Kučeravá Starohradišťanka. K umění a řemeslu na mladolaténské Moravě. *Ye curly lass from Staré Hradisko. On art and craft in Recent La Tène Moravia. Přehled výzkumů* 62/1, 79-90.

Wright, D. – Hughes, P. – Skopal, N. – Kmošek, M. – Way, A. – Sullivan, M. – Lisá, L. – Ricardi, P. – Škrdla, P. – Nejman, L. – Gadd, P. – Nývltová-Fišáková, M. – Mlejnek, O. – Králík, M. 2021: The archaeology of overburden: Method within the madness at Švédův Stůl, Czech Republic. *Journal of Archaeological Science* 132, 105429.

Goláňová, P. – Komoróczy, B. – Kmošek, M. – Kolníková, E. – Vlach, M. – Zelíková, M. 2020: New Metal and Glass Finds from the Late Iron Age in South Moravia. The contribution of citizen science to knowledge of the La Tene settlement structure in the Břeclav Region. *Přehled výzkumů* 61/2, 9-41.

Franković, F. – M. Kmošek – M. Roháček – A. Đukić – P. Pavúk – S. Mihelić 2020: A Preliminary Report on the Results of the Lovas Archaeological Project (LAP) in Eastern Croatia. Seasons 2011, 2017, and 2018. *Studia Hercynia* 24/1, 117-144.

Kmošek, M. – Procházka, R. 2020: Materiálové analýzy neželezných kovů z přelomu středověku a novověku na příkladu nálezů z Brna – Pekařské ulice. *Archaeologia technica* 31, 28-41.

**Zdůvodnění finančních nákladů, vč. spoluúčasti partnera<sup>5</sup>** (v případě víceletého projektu zdůvodněte předpokládané náklady za všechny roky řešení)

Projekt je předkládán s návrhem rozpočtu v celkové výši 400 tisíc Kč. Pro řešení projektu je ze strany AV ČR žádána dotace ve výši 200 tis. Kč a stejná je i výše vkladu partnera projektu. Z rozpočtu navrhovatele projektu je 110 tis. Kč určeno na věcné a 90 tis. Kč na osobní náklady.

#### 1) Osobní náklady

Z osobních nákladů je 40 tis. Kč určeno jako odměna členům řešitelského kolektivu. 50 tis. Kč bude vynaloženo formou OON (DPP bez potřeby zákonných odvodů), a to na odměnu S. Stuchlíka (archeologická artefaktová analýza; 30 tis. Kč), detektorový průzkum (10 tis. Kč) a pomocné technické činnosti (10 tis. Kč).

#### 2) Věcné náklady

##### - Materiál

Drobný kancelářský a dokumentační materiál: 5 tis. Kč

Tloušťkoměr digitální: 10 tis. Kč

Občerstvení na interní workshop pro odborníky v Brně: 5 tis. Kč

##### - Služby

Překlad a proof reading (prezentace, finální článek): 10 tis. Kč.

Realizaci digitálních prezentačních materiálů (video na sociální sítě a web) - 20 tis. Kč

Tiskové náklady (bannery na prezentační akci, flyer či drobná brožura) - 10 tis. Kč

##### - Cestovné

zahraniční cesta - Vídeň konference The Gold Treasure of Ebreichsdorf – Prehistoric Gold Finds in the 2nd and 1st Millennium BC in Europe; August 18 and 19, 2023 – 2 osoby; 30 tis. Kč

Tuzemské cesty - průzkum místa nálezů, konference Opava 26. a 27. září 2023 – 2 osoby; 10 tis. Kč

##### - Režijní náklady 10 tis. Kč

Na straně Muzea v Bruntále bude rozpočet ve výši 200 tis. Kč využit v plné výši na věcné náklady, a to na služby, cestovné a nákup materiálů. Stručné rozepsání nákladů:

Bezpečnostní vitrína - 70 000 Kč

Zhotovení kopie předmětu (galvanoplastika + pozlacení) - 80 000 Kč

Konference 2 osoby - 20 000 Kč

---

<sup>5</sup> Dle § 4 směrnice AR č. 11/2018, o regionální spolupráci, ve znění směrnice č. 2/2023, lze hradit neinvestiční náklady, přičemž režijní náklady pracoviště mohou činit nejvýše 15 % z věcných nákladů. Osobní náklady (včetně zákonných odvodů): a) mimořádná odměna zaměstnance za splnění zvláště významného úkolu při řešení společného projektu, a to nejvýše do částky 50 000 Kč/1 pracovní úvazek za kalendářní rok, b) dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr.

- Vídeň konference The Gold Treasure of Ebreichsdorf 18. - 20. srpna 2023 a konference Opava 26. a 27. září 2023

Bezpečnostní firma, převoz nálezu - 15 000 Kč

Ostatní náklady (propagace apod.) – 15 000 Kč